

2012-04-19

Hej!

Till den sista spelaftonen för våren i Lunds kammarmusiksällskap har vi bjudit in den tyskkoreanske pianisten **Jinho Moon** som i november 2010 kom tvåa i finalen i musiktävlingen Nordic Piano Competition på Musikhögskolan i Malmö. Trettio unga tävlare från alla världsdelar deltog.

Kvällens program **måndagen den 23 april kl 19.00 i Skissernas museum** blir följande:

WA Mozart: Sonat nr 14b c-moll, KV 457 Claude Debussy: 3 Preludes Band 1 nr 2,3 och 8 Franz Liszt: Ballade nr 2 h-moll Robert Schumann: Kreisleriana, op. 16

Bilaga med verkbeskrivning följer här nedan.

På vår hemsida www.lkms.ms11.net kan ni höra Jinho Moon på youtube.

Biljetter säljs kl. 18.30.

Välkomna!

Styrelsen genom
Helen Bergström

Wolfgang Amadeus Mozart, Pianosonat c-moll K 457

1. Allegro 2. Adagio 3. Molto allegro

1784

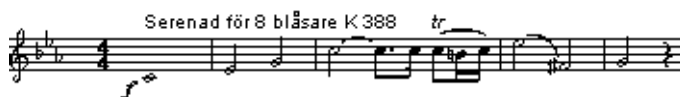
Trots att Mozart var en skicklig pianist intar hans verk för solopiano inte samma centrala position som operorna, pianokonserterna, symfonierna och kammarmusiken för stråkar. Hans pianosonater är med få undantag galanta, småskaliga verk. Undantagen är de två verken i moll, K 310 och K 457.

Sonaten i c-moll K 457 är ett dramatiskt verk som inför publikationen 1785 kombinerades med Fantasin i c-moll K 475, ett stycke lika intensivt och uttrycksfullt som sonaten.

Första satsens huvudtema inleds med ett stigande, brutet c-mollackord, en s.k. Mannheim-raket.

Temat visar stora likheter med 1:a satsens huvudtema i Serenad för 8 blåsare K 388 från 1782:

Sidotemat i Ess-dur uppträder tidigt:

Expositionen ska repriseras. Genomföringen är som vanligt kort hos Mozart. Den behandlar båda temana. I återtagningen spelas sidotemat som sig bör i c-moll. Även genomföring/återtagning ska tas i repris. En coda byggd på huvudtemat avslutar.

Mellansatsen är ett *Adagio* i Ess-dur. Den har rondoform med schema ABACA.

Rondotemat är:

Första episoden, B, går i B-dur:

Andra episoden går i A-dur och temats början låter bekant:

Beethoven var en stor beundrare av denna sonat och det är väl ingen överdrift att påstå att han i sin Pathétique-sonat hämtat intryck från Mozarts verk. Se notexemplet nedan:

Beethoven, Patetique-sonaten, 2:a satsen

Sista satsen, *Molto allegro*, får sin prägel av att den tempofyllda musiken ofta avbryts av pauser och vilopunkter. Formen är ovanlig, ABACBAC-coda. Det är alltså varken fråga om ett typiskt rondo eller en typisk sonatform och inte heller den vanligaste hybriden mellan dem, sonatrondot. Den senare har normalt formen ABACAB där episod C är lång och av genomföringskaraktär. Här är C mycket kort och den återkommer ju även i slutet före codan.

A-delen inleds med ett synkoperat tema:

Del A innehåller även en pregnant fras som upprepas efter en heltaktspaus med vilopunkt:

B-delen går i Ess-dur och är ganska lång. Den börjar med:

Ett närmast identiskt A-avsnitt återkommer, följt av den korta C-episoden:

Ett något förändrat B-avsnitt tar vid följt av A och C. Codan bygger inte på föregående teman.

Robert Schumann, *Kreisleriana*, op. 16

1838

Karaktärsstycket var den viktigaste genren i Schumanns verk för solopiano, inte minst de som sammanfördes till mer eller mindre cykliska sviter. *Kreisleriana* består inte av miniatyrer som *Papillon* och *Kinderscenen*, utan av längre, ganska självständiga stycken, som Schumann själv kallar fantasier. De spelas dock ofta i sin helhet. Titeln syftar på ETA Hoffmans romanfigur, kapellmästaren Johannes Kreisler. Denne var huvudperson i flera av Hoffmans romaner¹ och var författarens alter ego, d.v.s. en känslig och bildad musiker med skiftande sinnestämning. Det är naturligtvis inte en tillfällighet att Schumann med sin bipolära läggning fascinerades av denne figur med drag av Schumanns egna Florestan- och Eusebiuskaraktärer. Det dramatiska verket, som påstås ha tillkommit på 4 dagar, tillägnades Frédéric Chopin.

Roberts kärlek och längtan till Clara Wieck är också en ingrediens i fantasicykeln, vilket framgår av korrespondens mellan de två älskande. Verket skrevs ju två år för giftermålet under den tid Claras far, tillika Roberts f.d. pianolärare, Friedrich Wieck, gjorde allt för att hindra deras förening.

*Tänk, sedan mitt sista brev har jag åter ett helt häfte nya saker färdigt. "Kresleriana" skall jag kalla det, och det är Du och tanken på Dig, som spelar huvudrollen.*²

I cykeln växlar briljanta, snabba stycken med långsamma, lyriska. De 8 fantasierna har i sin tur flera kontrasterande avsnitt. En sammanhållande länk är tonartsvalen. B-dur och/eller g-moll förekommer i samtliga stycken. Förutom att vara parallelltonarter är de också medianter till varandra, ett samband som kännetecknar även flera av de övriga tonartsrelationerna.

Schumann blev så småningom en varm förespråkare för att tyska tonsättare borde använda tyska föredragsbeteckningar i stället för de gängse italienska. Detta ideal tillämpar han redan här.

¹ En av romanerna heter Kresisleriana.

² Brev från Robert till Clara den 14 april 1838.

1. *Äusserst bewegt* är beteckningen på den första, ganska korta fantasin. Den har ABA-form och tonarterna d-moll – B-dur – d-moll. En ganska vildsint A-del omger en mera lyrisk B-del.

2. *Sehr innig und nicht zu rasch*. Detta är det längsta och antagligen också det mest kända stycket. Tonarterna är nu B-dur – g-moll – B-dur. De fördelar sig på fem olika avsnitt: ABACA där B och C är intermezzon i g-moll.

A-delen inleds med ett sökande, inåtvänt tema i oktaver, som kan ha inspirerats av det andra temat i Chopins s.k. Oktavetyd, op. 25:10.

Intermezzona är olika. Det första är livligt och det andra mer passionerat och dramatiskt.

3. *Sehr aufgeregt*. Två korta och rörliga avsnitt, A, inramar ett längre och långsammare B-parti. Det senare har ett tema som beskriver en stigande och fallande skalarörelse. Tonarterna är g-moll – B-dur – g-moll.

4. *Sehr langsam* har en tvådelad form, AB, med en coda bestående av A:s början. Stämningen är lugn och kontemplativ utan att något pregnant tema utkristalliseras. Tonarten växlar mellan B-dur och g-moll och stycket avstannar oavslutat på g-molls dominantseptimackord (D7) som därmed utgör en övergång till nästa stycke, som börjar i g-moll.

5. *Sehr lebhaft* går i 3/4 takt och har scherzokaraktär med formen ABA, där B motsvarar Trion. A-delens två teman har i huvudsak en punkterad, komplicerad rytm. Trions tema byggs upp av jämna åttondelar men är inte mycket lättare att vissla i duschen. Både A- och B-delen går g-moll.

6. *Sehr langsam* kretsar helt kring en enda, lättmemorerad melodi i B-dur.

7. *Sehr rasch* har rondolikhande form, ABACBA-coda. A:s tema kan förenklas till:

Tonarten är c-moll och för första gången står den inte i mediantförhållande till den föregående satsens. Mediantrelation har heller inte nästa tonartsövergång; första episoden går i g-moll:

Andra A fortsätter i g-moll. Andra episoden (C) är ett fugato. Andra B går i c-moll liksom sista A. Codan utgör en långsammare avslutning i Ess-dur.

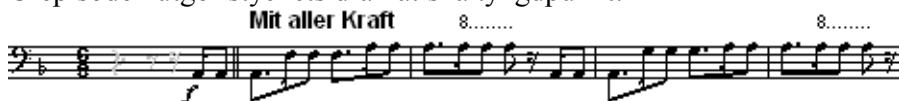
8. *Schnell und spielend* har, liksom stycke nr 2, två kontrasterande avsnitt enligt formmönstret ABACA. A-temat inleds med ett distinkt tema:

B-episodens tema är enkelt (se nedan) men kan vara svårt att uppfatta genom att det är inbäddat i arpeggiofigurer. Det blir inte lättare av att basstämman är skriven i 2/4 medan diskantstämman fortfarande är noterad i 6/8. Även om båda grundrytmerna har 2 i takten är det konflikten mellan underdelning 3 (6/8) och 2 (2/4) som skapar spänning.

C-episoden utgör styckets dramatiska tyngdpunkt:

Tonarten förflyttar sig från g-moll via B-dur och d-moll tillbaka till g-moll.